

47.2 Sådan tilpasser man sig de nye fosforkvoter

Reguleringen af anvendelsen af husdyrgødning på arealerne i forbindelse med miljøgodkendelse af husdyrbrug blev utrolig kompliceret, da lov om miljøgodkendelse af husdyrbrug blev vedtaget i 2007. Det resulterede blandt andet i lange sagsbehandlingstider for miljøgodkendelser af husdyrbrug i kommunerne, og mange landmænd kunne ikke få en miljøgodkendelse af deres husdyrbrug, før de kunne dokumentere, der var arealer nok til rådighed.

Miljøchef Hans Roust Thyssen
SEGES
hrt@seges.dk

Hvorfor fosforkvoter?

I praksis er det meget vanskeligt at sikre sig rådighed over arealer til udbringning af husdyrgødning, flere år før husdyrgødningen reelt skal udbringes. Det resulterede i, at der senere skulle godkendes nye arealer med de omkostninger og besvær, det afstedkom for landmændene.

Helt tilbage i 2011 foreslog det såkaldte husdyrreguleringsudvalg at adskille arealer og anlæg, så der skal søges miljøgodkendelse af stalde og anlæg, men ikke af arealer. I stedet skal anvendelsen af husdyrgødning indeholdes i den generelle regulering gennem mark og gødningsplanlægningen. Husdyrreguleringsudvalgets forslag bliver først en realitet nu i forbindelse med iværksættelsen af Landbrugspakken.

Myndighederne har besluttet at indføre en generel fosforkvote i forbindelse med afskaffelsen af dyreenhedsbegrebet og fosforrestriktionerne i miljøgodkendelserne. Formålet er at modvirke en stigning i fosforoverskuddet på marker, hvor der udbringes husdyrgødning. Efterfølgende har EU kommissionen stillet krav om præcisering og opstramning af fosforkvoterne.

Praktikken omkring fosforkvoter

Planen er, at hver dyretype tildeles en kvote for hvor mange kg fosfor, der må udbringes pr. ha. Fosforkvoten for de enkelte dyretyper følger så husdyrgødningen til eventuelle modtagere af husdyrgødningen. Modtages husdyrgødning fra flere typer husdyr, vil den samlede fosforkvote afhænge af typen af husdyr, der modtages husdyrgødning fra. I skrivende stund er fosforkvoterne endnu ikke endeligt fastlagte, hvilket jeg håber, de når at blive inden Plantekongressen i januar. Kvoterne vil omfatte alle typer af organisk gødning (husdyrgødning, biogasgylle, slam m.m.).

I forbindelse med mark og gødningsplanlægningen vil mængden af husdyrgødning, som må udbringes, som i dag, være bestemt af indholdet af kvælstof (170/230 kg N/ha), men fremover også af fosforkvote og indholdet af fosfor i husdyrgødningen.

Dyreenhedsbegrebet er afskaffet, hvilket betyder, at jo bedre landmændene kan udnytte kvælstof og fosfor i foderet, jo flere dyr kan de udbringe husdyrgødning fra pr. ha. Derudover vil der sandsynligvis blive en mulighed for at øge fosforkvoten, hvis fosfortallene på markerne er under 4. Endelig vil der komme skærpede fosforkvoter i områder, hvor risikoen for tab af fosfor er størst, og de søer, der ligger nedstrøms, er følsomme overfor fosfor. Det synes umiddelbart som komplerede regler, men det bliver forhåbentligt til at have med at gøre i markstyringsprogrammerne.

Hvordan kan landmanden tilpasse sig fosforkvoterne?

Som beskrevet ovenfor kan de landmænd, der har mulighed for at reducere fosforindholdet i foderet, anvende denne mulighed. Derudover vil det for nogle blive nødvendigt at udbringe husdyrgødning på et større areal end hidtil. I nogle tilfælde vil det kunne give en fordel for landmænd at bytte gylle med andre husdyrproducenter med en anden husdyrtype, men det vil afhænge af fosforkvoterne for de enkelte husdyrtyper. For dem, der har et biogasanlæg i nærheden, kan det også blive en del af løsningen, men det kræver, at der er et lavere indhold af fosfor i biogasgylle pr. kg N, end der er i den leverede husdyrgødning. Der kan også være andre muligheder, som eksempelvis gylleseparering og afsætning af fiberfraktionen.

Generelt vil fosforkvoter have en meget begrænset betydning for tabet af fosfor til vandmiljøet. Alternativt kunne der fokuseres på virkemidler, der mindsker mængden af fosfor i overfladevandet som eksempelvis minivådområder, stabilisering af brinker og en målrettet indsats fra de "hot-spots", hvor der reelt sker et fosfortab fra de dyrkede arealer. Disse tiltag vil resultere i mindre indhold af fosfor fra vandmiljøet.